

De meretrice

Τοῦ αὐτοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ὁμιλία εἰς τὸν φαρισαῖον καὶ εἰς τὴν πόρνην.

Ἐν παντὶ καιρῷ καλὴ καὶ σωτήριος ἡ μετάνοια τοῖς χρωμένοις αὐτῇ, ἐν ταύταις δὲ μάλιστα ταῖς τῆς νηστείας ἡμέραις ἐπωφελῆς πᾶσιν ἀνθρώποις καθίσταται, τοῖς προστρέχουσιν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῆς. Νῦν γὰρ ἡμῶν αἱ ψυχαὶ, τὴν πολυσαρκίαν, ὡς βαρὺ φορτίον, ἀποτιθέμεναι, ῥαδίως ἀνήπτανται πρὸς τὸν ποιητὴν καὶ δεσπότην θεόν· καὶ τῶν οἰκείων πλημμελημάτων κατηγοροῦσι θερμῶς, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς αὐτῶν πταίσμασιν συγγνώμην αἰτοῦσιν παρὰ τοῦ φιλανθρώπου κριτοῦ. Εὐκαιρον οὖν ἔστιν, ἡμᾶς εἰς μέσον ἀγαγεῖν, μετανοίας διδάσκαλον, τὴν πόρνην ἐκείνην, τὴν περιπλακείσαν τοῖς ἀχράντοις ἴχνεσιν τοῦ δεσπότης Χριστοῦ, τὴν ἐξαλείψασαν τοῖς νόμασιν τῶν δακρῶν τὸ γραμματεῖον τῆς φαυλοτάτης ζωῆς, ἣν ἐλέησας ὁ κύριος ἀπέσμηξεν καὶ οἰκτείρησας ἀπέλουσεν.

Ἀναδράμωμεν οὖν ἐπὶ τὴν εὐαγγελικὴν ἱστορίαν, ἵνα καὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ φιλανθρωπίαν κατίδωμεν, καὶ τῆς γυναικὸς τὴν προσεδρίαν θαυμάσωμεν, καὶ μάθωμεν παρ' αὐτῆς, πῶς ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς, οἱ ἁμαρτωλοὶ, προστρέχειν τῷ λυτρωτῇ θεῷ καὶ λαμβάνειν παρ' αὐτοῦ τὴν συγχώρησιν τῶν πεπλημμελημένων ἡμῶν. «Ἡρώτησέν τις τῶν φαρισαίων τὸν κύριον, ἵνα φάγη μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φαρισαίου ἀνεκλίθη.» Βλέπεις συγκατάβασιν θεοῦ; βλέπεις θείας οἰκονομίας μυστήριον; βλέπεις 150 φιλανθρωπίας ὑπερβολὴν; ὁ διδούς τροφὴν πάσῃ σαρκί, κληθεὶς εἰς ἄριστον ὑπὸ τοῦ οἰκέτου, ἀναμφιβόλως παρεγένετο πρὸς αὐτὸν, ἵνα διὰ τῆς ἐσθιάσεως ἐνδείξηται τῆς αὐτοῦ συγκαταβάσεως τὸ μέγεθος· καὶ τὸ τοῦ φαρισαίου δωμάτιον κατέλαβεν, ὡς ἄνθρωπος, ὁ πάντα τόπον πληρῶν τῇ θεότητι, ἵνα καὶ τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν ἐνδείξηται. «Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἣτις ἦν ἁμαρτωλὸς, ἐπιγνοῦσα, ὅτι ἀνάκειται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φαρισαίου, λαβοῦσα ἀλάβαστρον μύρου πολυτίμου, καὶ σταῖσα ὀπίσω αὐτοῦ, ἤρξατο τοῖς δάκρυσιν βρέχειν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξίν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ»—οὐδὲν λέγουσα φανερῶς πρὸς αὐτόν.

Ἐδεδοίκει γὰρ, μήπως λόγος τις δυσώδης, ἐκ τῶν ἁμαρτωλῶν αὐτῆς χειλέων ἐξελθὼν, κινήσῃ κατ' αὐτῆς εἰς ὀργὴν τὸν φιλάνθρωπον κριτὴν. Κατὰ δὲ τὸ σιωπῶμενον τὴν πρεσβειάν ἐξύφαινε, καὶ τῇ καρδίᾳ μόνῃ τὴν ἐξομολόγησιν ποιουμένη, τὴν ἰκεσίαν ἀνέφερεν τῷ μόνῳ τὰ ἐγκάρδια ἐπισταμένῳ δεσπότη, καὶ πρὸς αὐτόν, τὸν φιλάνθρωπον, τῇ διανοίᾳ ἔβόα· «Ἐτόλμησα προσελθεῖν σοι, δέσποτα, διὰ τὴν σὴν μητέρα καὶ παρθένον, ὡς σὺ μόνος ἐπίστασαι ὡς δημιουργὸς καὶ θεός· δι' ἐκείνην τοίνυν τὴν σὴν ἀπειρόγαμον μητέρα καὶ παρθένον, οἰκτεῖρόν με, τὴν πόρνην· δώρησαί μοι τῶν ἐμῶν πλημμελημάτων τὴν συγχώρησιν· δι' αὐτὴν ἐκείνης παρθενίαν τὴν ἐμὴν πορνείαν οἰκτεῖρησον· ἔλεησον, φιλάνθρωπε, κλαίουσαν, ἣν εἰκότως ἐμίσεις γελῶσαν καλῶς· οἰκτεῖρησον στενάζουσαν κατὰ ψυχὴν, ἣν εὐλόγως ἀπεστρέφου καλλωπιζομένην τῷ σώματι πρὸς ὄλεθρον καὶ ἀπάτην πολλῶν· οἰκτεῖρησον πλοκάμους, οὓς αὐτὸς μὲν ἐδημιούργησας πρὸς κόσμον τῆς ἐμῆς κεφαλῆς, ἐγὼ δὲ πρὸς ἀπώλειαν κατεκόσμου τῆς ἐμῆς ψυχῆς· δέξαι τὸ μύρον, ὡς μύρον οὐράνιον, καὶ ἀπόσμηξόν μου τοῦ βίου τὸν βόρβορον· δέξαι τὸ μύρον τοῦτο, καὶ πνευματικόν μοι μύρον χάρησαι, ἡ πηγὴ τῶν ἀγαθῶν· ἐμὲ τὴν ῥυπωθεῖσαν ἀπόπλυνον, ἰατρὲ

παντοδύναμε· θεράπευσον τὴν πολλὰς παρὰ τοῦ διαβόλου δεξαμένην πληγὰς· ἀπόξεσόν μου τῆς ψυχῆς τῶν ἀμαρτημάτων τὴν λέπραν, ὡς ἀπέξυσας τοῦ πιστοῦ λεπροῦ τὴν κηλίδα τοῦ σώματος· ξήρανον τὰς τῶν ἐμῶν ἀνομημάτων πηγὰς, 151 ὡς ἐξήρανας τῷ κρασπέδῳ τοῦ αἵματος τῆς αἰμορροοῦσης τοὺς ὄχετούς· ἐλέησόν με κύριε, υἱὲ Δαυὶδ, ὡς ἠλέησας ἐκείνην τὴν Χανανεῖαν, τὴν ἀγενῆ, ἀλλὰ καὶ πιστὴν.» Ταῦτα τῆς πόρνης πιστῶς ἐν τῷ ἀποκρύφῳ τῆς ψυχῆς ἐργαστηρίῳ καθικετευσούσης μετὰ δακρύων, ἐξεπλήσσαντο πάντες οἱ ἀνακείμενοι ἐπὶ τῇ ἀνεξικακίᾳ τοῦ σωτῆρος, ὀρῶντες αὐτὸν ἐπιεικῶς φέροντα φιλήματα πορνικὰ καὶ κρατήματα χειρῶν ἀμαρτωλῶν. Ὁ δὲ φαρισαῖος, ὁ καλέσας αὐτὸν εἰς ἄριστον, ἐν τοῖς ἀφανέσι τῆς ψυχῆς ἐργαστηρίοις βλασφήμους ἐκίνει κατ' αὐτοῦ λογισμούς, καὶ τὴν τοῦ σωτῆρος φιλανθρωπίαν ὡς ἄγνοιαν ἐμέμφετο, λέγων ἐν ἑαυτῷ· «Οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν, ποταπὴ ἐστὶν ἡ ἀπτομένη αὐτοῦ, ὅτι ἀμαρτωλὸς ἐστίν.» Ἀπάνθρωπον ὄλον καὶ τυφλὸν τοῦ φαρισαίου τὸ φρόνημα. Ἀλλὰ τί πρὸς αὐτὸν ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος καὶ τῶν ἀγαθῶν χορηγός; «Σίμων, Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν»–ἤκουσα ὧν οὐκ ἐφθάγξω ῥημάτων, ἔγνω τῆς σῆς ψυχῆς τὰ βουλεύματα· ἐπίσταμαι τὰ κατὰ διάνοιάν σοι μελετηθέντα κατ' ἐμοῦ· καὶ διὰ τοῦτο μηδὲν λαλήσαντί σοι ἀποκρίνομαι, ἵνα ἐκ τῆς ἐμῆς ἀποκρίσεως μάθῃς τῆς ἐμῆς θεότητος τὴν ἰσχύ· ἵνα ἐκ τῶν ἐμῶν ῥημάτων ἐπιγνῶς, ὅτι ποιητὴς εἰμι ψυχῶν καὶ ἔφορος τῶν καρδιῶν· εἰ τοίνυν προφήτην με βούλει καλεῖν, ἢ καὶ δημιουργὸν τῶν προφητῶν, τὸν κατὰ τὸ βλεπόμενόν σοι ἄνθρωπον, ὁ βούλει καὶ δόξαζε. «Σίμων, Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν· δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανειστῆ τινι. ὁ εἰς ὄφειλε δηνάρια πεντακόσια, καὶ ὁ ἕτερος πεντήκοντα· μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς οὖν αὐτὸν ὄφειλεν πλέον ἀγαπᾶν; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ φαρισαῖος εἶπεν· ὑπολαμβάνω, ὅτι ὃ τὸ πλέον ἐχαρίσατο. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ σωτῆρ· ὀρθῶς ἔκρινας»–Καὶ σὺ χρεστεῖς μοι τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς εὐθύνας πολλὰς, καγὼ συνεχώρησά σοι καθάπερ καὶ ταύτη τῆς πολιτείας τὰ ἐγκλήματα, καὶ σοῦ καλέσαντός με προθύμως ὑπήκουσα καὶ ὁμορόφιός ἐγενόμην καὶ ὁμοδίαιτός· οὐχ ὡς ἄπορος ἢ ἐνδεὴς τροφῆς, ἀλλ' ὡς πλούσιος ἐν ἐλέει τὴν τῶν προσερχομένων μετάνοιαν προσδεχόμενος καὶ τὰς τούτων ἀμαρτίας συγχωρῶν. Τί οὖν διαβάλλεις τὴν ἐμὴν 152 συγκατάβασιν; τί δὲ κακίζεις τὴν ἐμὴν φιλανθρωπίαν, ἧς πρῶτος ἀπήλαυσας σύ; τί πολλὴν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀπαιτεῖς τὴν ἀκρίβειαν, ἢν ἐὰν ἐπιδείξωμαι νῦν, οὐ συμφέρει σοι; τί λογοθετεῖς τὴν ἐμὴν ἀγαθότητα, ἧς ἐνδεὴς γέγονας καὶ αὐτός; «Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα;» –ὦ φιλανθρωπίας θεοῦ ἄπειρον ὕψος· ὦ ἀνεξικακίας δεσπότου ἀνυπερβλήτον μέγεθος· τὴν ὁμολογουμένην πόρνην «γυναῖκα» προσηνῶς προσηγόρευσεν· ἔκρυσεν τὸ τῆς πονηρᾶς προαιρέσεως ὄνομα, καὶ τὸ κοινὸν τῆς φύσεως προεκόμισεν ὄνομα. «Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα»–ἦν ἐθεασάμην πάλαι τοῖς τῆς θεότητος ὀφθαλμοῖς· τὴν αὐτόκλητον ἐπεισελθοῦσαν ἡμῖν; τὴν πρῶτον καὶ μόνον ἀναισχυντήσασαν ἀναισχυντίαν καλήν; τὴν, ἐνδέοντι καιρῷ, τὴν ζωηφόρον ἐπιδειξαμένην ἀναίδειαν; τὴν ὑπὸ σοῦ κατηγορουμένην ἐπὶ ἐγκλήμασι πολλοῖς, ἐφ' οἷς προσῆλθεν τῇ ζωῇ, καὶ μὴ τολμήσασαν, ὡς ἀπρόσωπον, κατὰ πρόσωπον στῆναι, ἀλλ' ὀπίσω κρυπτομένην, καὶ διὰ τοῦ βίου τοῦ προτέρου ἑαυτῆς ἔλεγχος γινομένην; «Εἰςῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ εἰς τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας, αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξίν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν.» Οὐς οὐκ ἔβρεξεν πόδας τοῖς κύμασι ἢ θάλασσα, αὕτη τοῖς δάκρυσιν ἀπέπλυνεν καὶ τοῖς φιλήμασιν ἰκέτευσεν. Πότε κατέμαθες τοιαύτην γυναῖκα τὰς ἰδίας τρίχας ἐκμαγεῖον ποιήσασαν, καθάπερ αὕτη ἐπὶ τῶν ἐμῶν ποδῶν πεποίηκεν; «Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας»,

καίτοι δίκαιος ἦσθα, καλέσας ἡμᾶς εἰς ἄριστον, πρῶτος ὑπαντήσαι καὶ περιπτύξασθαί με καὶ τὰ τῆς φιλοφροσύνης ἐν πᾶσιν ἐπιδείξασθαι· ἀλλὰ σὺ μὲν τοῦτο οὐκ ἐποίησας, «αὕτη δὲ, ἀφ' οὗ εἰςῆλθον εἰς τὸν οἶκόν σου, οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας». Βλέπε ταύτης τὸν ἀκόρεστον πόθον καὶ κόλασόν σου τὸν φιλολοῖδορον τρόπον· βλέψον εἰς αὐτὴν καὶ κατάμαθε κλαίουσαν, εἰ μὴ καὶ σὺ ἀγαπήσης, ἦν ἀκαίρως ἐμίσησας. «Ἐλαίω τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας, αὕτη δὲ μύρω ἤλειψέν μου τοὺς πόδας, οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί».

Ταύτην οὖν καὶ ἡμεῖς, ἀδελφοί, ζηλώσωμεν τὴν πιστὴν καὶ θαυμασίαν πόρνην, καὶ ὡς ἔτι καιρὸν ἔχομεν μετανοίας ἐν 153 ταῖς ὀλίγαις ταύταις ἡμέραις τῆς νηστείας, σπουδάσωμεν διὰ βίου καθαροῦ καὶ πολιτείας ἀρίστης, διὰ νηστείας, δι' ἐλεημοσύνης, διὰ δακρῶν, δι' ἐξομολογήσεως κατᾶραι πάντα βόρβορον καὶ κηλῖδα τῶν πολλῶν ἡμῶν ἁμαρτιῶν, ἵνα καὶ τῆς προσηνοῦς φωνῆς ἀκούσωμεν τοῦ φιλανθρώπου δεσπότου, λέγοντος πρὸς ἡμᾶς· ἀφέωνται ὑμῶν αἱ ἁμαρτίαι· ὅπως καὶ τῆς ἐπουρανίου βασιλείας κληρονόμοι γενώμεθα, καὶ τῆς μακαρίας φωνῆς ἀξιωθῶμεν, τῆς λεγούσης· δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν· ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι δόξα, κράτος, τιμὴ, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.